8

SYLLOGE OBSERVATIONVM

DE PARTV LABORIOSO

QVAM

DISSERTATIONE INAVGVRALI

VENIA EXPERIENTISSIMI ORDINIS MEDICI

PRAESIDE

IOANNE ANDREA MVRRAY D.

MEDIC. ET BOTAN. PROFESSORE P. O. HORT. R. BOT. PRAEFECTO SOCIET. SCIENT. GÖTTING. ACAD. SCIENT. SVEC. SOCIETT. OECON. BERNENS. ET CELLENS. NEC NON HAVNIENS. MED. MEMBRO

IN ALMA GEORGIA AVGVSTA

PRO

HONORIBVS ET PRIVILEGIIS DOCTORIS MEDICI CONSEQVENDIS

D. XIX. SEPTEMBRIS A. MDCCLXXVI.

PVBLICAE DISQVISITIONI SVBIICIET

AVCTOR

IOSEPHVS GERSON

ALTONAVIENSIS.

GOETTINGAE,

LITTERIS *JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.*

ACAD. TYPOGR.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

SERENISSIMO ET CELSISSIMO PRINCIPI

AC

DOMINO

FRIDERICO

PRINCIPI HAEREDITARIO

DANIAE ET NORVEGIAE
VANDALORVM GOTHORVMQVE

DVCI

SLESVICI, HOLSATIAE, STORMARIAE ET
DITMARSIAE

COMITI

OLDENBVRGI ET DELMENHORSTIAE
CET.

SERENISSIME ET CELSISSIME PRINCEPS,

DOMINE CLEMENTISSIME,

Inter numeroſiſſima iſta monimenta, quae DIVO GENITORI TVO immortalitatem nominis conciliarunt, et quibus ſaluti ciuium Suorum abunde proſpexit, vix vllum aliud illuſtrius exſtat, vixque aliud magis incomparabilem mentis EIVSDEM bonitatem ſpirat, quam noſocomium obſtetricium, quo egenae aliaeque, quas ob praecocem amorem pudet matres vocari, in periculoſiſſima vitae ſcena

humanitatis iuribus fruuntur, cuiusque beneficio vitae et matrum et infantum inſignis numeri parcitur, quem ſibi relictum deſperatio vel acerba fortuna alias contritura eſſet. Verum longius proſpexit munifica auguſtiſſimi fundatoris prouidentia, illudque campum eſſe voluit, ex quo, penes quos eſt artem obſtetriciam exercere, ſtamina ſcientiae ſolidae petere poſſent. Quum mihi datum fuerit, alumno-

rum

rum eiusdem, quod priſtino ſuo vigore paterna REGIS auguſtiſſimi cura etiamnum ſeruat, vnum per aliquot annos eſſe: ad TE, SERENISSIME PRINCEPS, qui et facie et clementia DIVVM PATREM TVVM refers, fructum doctrinae qualiscunque et experientiae ibi acquiſitae deuotiſſimo animi cultu deferre audeo; quem vt clementer excipere, eiusdemque auctorem indulgentia TVA exci-

tare

tare et refocillare haud dedigneris, humilissime precatur

REGIAE CELSITVDINI TVAE

submissa fide addictissimus

IOSEPHVS GERSON.

PRAEFATIO.

Computis apud plerasque cultiores nationes inſtitutis conſtat, plurimos homines primis vitae ſtadiis vita decedere, et inter hosce eos, qui mortui naſcuntur, maximum numerum efficere. Quae ſane hominum iactura non vnice humanae ſub ea aetatis linea imbecillitati, et ipſi naſcendi difficultati, tribuenda: ſed proh dolor! longe maiorem tenellorum ſub ipſum ortum occidentium copiam

piam

piam deberi obſtetricum ignorantiae, et, quae huius filia eſſe ſolet, temeritati, triſtis experientia docet. Quin harum vitio creberrime non praeſens ſolum vel foetus vel matris vita et integritas periclitatur, ſed iniuriis generationis partibus inductis ſaepe foecundae matres in ſteriles permutantur. Haecce perpendens non contra rem ſtatui poſſe arbitror, infeſtiſſimum generis humani hoſtem, praeter variolas, inſcitiam obſtetricum eſſe. Harum ferociae prout aedibus inſitioni dicatis ſapientiſſimo et patriae beneficentiſſimo Regum Daniae conſilio Havniae cautum eſt: ita et ibidem noſocomio obſtetricio inſtructiſſimo et externo quoque decore ornatiſſimo quotannis parturientium inſigni numero proſpicitur; quod et ſchola euaſit, in qua tam ſcientiae ſalutaris tirones, quam obſteſtetrices, vndique per Regis auguſtiſſimi dominia diſpergendae, in nobiliſſima hacce arte exerceri poſſunt.

Mihi contigit, quod inter feliciſſima vitae meae repono, per plures annos parturientibus ibidem obuiis intereſſe, et, poſtquam praeceptis doctiſſimis celeberrimi SAXTORPH, Profeſſoris Medicinae et noſocomii dicti Praefecti,

fecti, de profectibus meis medicis meaque fortuna meritissimi, pro virili imbutus fuerim, insignem partuum numerum propria manu absoluere. Imo frequentissima occasione extra nosocomium oblata me internuncio et actore praestantissimus Praeceptor vti haud dubitauit. Inde copia obseruationum mihi enata, quarum selectum iam in lucem producere audeo. Inserui huic quasdam iam alibi a me praestitas, sed auctas hinc inde et emendatas. Non animus mihi fuit, quae admirationem vnice et stuporem iniiciunt, percensere, verum specimen tantum qualiscunque in hac praecipue arte acquisitae peritiae exhibere. Grauiores tamen quosdam et rariores casus haecce inter contineri, facile apparebit. Non diffiteor, instrumenta, nominatim forcipem, saepe applicari non necessitate quadam, sed sola obstetricantis culpa, dum vel vana (quod ingenuum quidem virum dedecet) negotiosi magis officii ambitione trahitur, vel in velamentis foetus rumpendis nimium festinauit. Attamen saepe forcipis necessitatem, eiusdemque prae versione praestantiam expertus sum, semperque minus periculi infantem vel matrem incurrere obseruaui in partu laborioso, qui forcipe

potuit abſolui, quam qui verſione infantis fuerit adiutus. Suffecitque omnino Smelliana, cui nullo modo Levretiana praeferri poteſt. Haec ſicuti vberius ex ſequentibus caſibus cognoſci poterunt: ita quoque iisdem efficacia iniectorum in vterum liquidorum eximia, cunctationis in ſoluenda poſt abortum placenta vtilitas, praeſtantiſſima compreſſionis abdominis in haemorrhagiis vteri compeſcendis vis, vt reliqua conſectaria taceam, confirmabitur.

ELEN-

ELENCHVS OBSERVATIONVM.

I. *Perforatio capitis ob hydrocephalum internum.*

II. *Forcipis in ſitu faciei laterali applicandi ratio.*

III. *Alia obſeruatio ſimilis argumenti.*

IV *Brachium prolapſum. Verſio.*

V. *Conuulſiones partum retardantes, foetu forcipe extracto.*

VI. *Conuulſiones ſimiles, verſione ſopitae.*

VII. *Ruptio colli et vaginae vteri lethalis.*

VIII. *Partus facilis, ſed puerperium ob lotii retentionem rel. graue.*

IX. *Febris putrida ex dilacerata et relicta poſt abortum in vtero placenta, iniectione demum prouocata.*

X. *Placentae vteri portio poſt abortum relicta, iniectione elicita.*

XI. *Placenta post abortum per sex hebdomades intra vterum residua, iniectionis ope excussa.*

XII. *Vsus iniectionis in haemorrhagia vteri post iram enata abortu pedissequo.*

XIII. *Partus gemellorum larga haemorrhagia stipatus.*

XIV. *Haemorrhagia vteri post abortus plures antea orta, sed, relicta placenta, vltimo auersa.*

XV. *Haemorrhagia vteri vehemens. Foetus forcipe extractus.*

OB-

OBSERVATIO I.

PERFORATIO CAPITIS OB HYDROCEPHALVM INTERNVM.

Femina ruſtica annorum 24, robuſti corporis habitus, eaque primipara, die 3. Maii a. 1774. ob dolores ad partum, quibus afficiebatur, obſtetricem ex proximo pago aduenire curauit. Haec exploratione facta aſſeuerans, procul adhuc abeſſe partum, paullo poſt eandem reliquit. Die 4. vero increuerunt dolores, et quum rediret obſtetrix, orificium vteri modice apertum, veſicamque ex liquore amnii formatam, ſenſit. Verſus veſperam haec ipſa diſſiluit, dolores autem ſenſim decreuerunt: attamen continuarunt, etſi mites, ad 8. vsque eiusdem menſis diem, ſimulque caput lente in peluim detruſum exſtitit.

Die 9. conſilio cel. SAXTORPH, vt auxilium illi ferrem, acceſſi, adiungens mihi ſocium digniſſ. med. Candidatum HELM. Offendi eam tum intra arctum hypocauſtum puluinis plumeis obrutam,

tam, genis rubris, lingua dentibusque muco obſcure bruno obductis, voce rauca, inſigni calore et ſiti pulſuque duro affectam. Dolores inde a die praecedente conticuerant. Genitales partes indagans labia externa in pugni adeo magnitudinem tumida duraque inueni, vaginam vero vteri valde calidam et ſiccam, et orificium vteri perfecte hians. Caput infantis praeterea intra ſuperiorem peluis aperturam incuneatum ſenſi tumore tam inſigni, vt totum cauum peluis occuparet et ſpeciem clunium in peluim protruſorum ibidemque ſtabulantium, prae ſe ferret. Etenim integumenta capitis ad attactum tam mollia fuerunt, vt muſculoſae corporis noſtri partes eſſe ſolent. Vlteriori autem indagine ſuturae cranii ſeſe mihi obtulerunt, eaeque valde hiantes; quarum ope cognoſcere mihi viſus ſum, faciem oſſi ilei dextro, occiput autem oſſi ilei ſiniſtro, eſſe obuerſum, etſi non omnino transuerſo ſitu, verum quodammodo obliquo. Ob ingentem iſtum tumorem et hiatum ſuturarum valde difficile fuit curatius rem pernoſcere. Quum extraherem digitum, quo ipſo explorationem inſtitui, adhaeſit illi epidermidis pars, ſimulque erupit foetor tam intolerabilis, vt in animi deliquium fere incidiſſem, nec, quocunque modo dein tentarem, eluere cadaueroſum iſtum odorem de manu mea poſſem. Mox igitur e lecto eam educi iuſſi, linteo recenti amiciri, et in aliud conclaue transferri ſpatioſius et puriori aëre perflatum. Venam tum illi ſecui, tumoriſque illius inſignis cauſa paullum ſuper vaporibus calidae aquae retinui, quibus etiam labia aliquantum molliora euaſerunt. Sic poſtquam parumper vires collegiſſet, et quum encheireſis ob imminens periculum vlteriorem moram non admitteret: in commodum pro partu ſitum illam collocaui. Primum tum forcipe expedire partum tentaui. Quum vero ob arctam nimis capitis incuneationem

abs-

absque periculo et nimis parturientis iniuria ſatisfacere ſcopo non poſſem: nullum aliud auxilium ſuperſtes fuit, quam euacuatione cerebri caput in anguſtius ſpatium redigere. Etenim de morte foetus nullum amplius dubium ſuperfuit. In hunc finem forfice Walbaumiana vſus ſum, idque ſequenti modo.

Hoc poſtquam inſtrumentum aqua calida intepuiſſet, duobus ſiniſtrae manus digitis per vaginam vteri ad caput tetendi, ſollerterque interſtitium ſuturae, quod antea tetigi, quaeſiui. Vt primum ad hoc ipſum perueneram, dextra forficem ad ductum digitorum iam antea intruſorum ad locum ſignificatum applicui, eaque leuiori vi oblique poſteriora verſus et deorſum, ne quid veſicae lotii detrimentum afferrem, interſtitium dictum perfodi. Sentiens me penetraſſe in cauum cranii, eodem actu apicem forficis ſurſum ſecundum axin peluis verti. Quibus factis ex apertura copia aquae effluxit, idque abundantius, poſtquam forficem verterem et ſectionem crucialem facerem. Librae enim $3\frac{1}{2}$ aquae effluxerunt. Vt ipſum cerebrum euacuarem, non opus fuit digitis vel vllo alio inſtrumento vlteriorem deſtructionem moliri. Nam apertura facta ſponte ſub moleſto foetore fluida forma foras prodiit. Inde ſpatium commodum mihi enatum eſt. Manum igitur meam ſupra caput ad collum vsque intruſi, digitos firmiter illi applicui, ita vt dorſum manus continuo veſicae vrinariae obuerſum eſſet, ne quid damni haec ex oſſibus, vel irritamentum, pateretur. Et hac quidem ratione infantem poſtea ſecundum axin peluis ſolito modo extraxi.

Grande valde infantis caput fuit, cuticula in collo ad dorſum vsque, in ſcroto et artuum flexuris, nec non prope vmbili-

 cum

cum deglubita, vlterius ad minimum attactum nexu suo solui se passa est. Venter non parum tumidus. Spina bifida simul orta. Foetor tantus, vt vix ferri posset. Placentam soluens haemorrhagiam exiguam adhuc percepi.

Absoluto partu in crebra animi deliquia incidit puerpera. Quum alia non suppeterent, propinaui illi crebro iusculum auenaceum succo citri acidulatum, temporaque carposque aceto perfricui naribusque odoramentum praebui. Hisce suppetiis ad se iterum rediit. Iam nihil auidius desiderauit, quam spiritus vini haustulum; quem licet illi concedere non possem, in eo tamen morem gerere petito tandem oportuit, vt liceret eodem labia oblinere. Diaetae summo rigore adstantibus iniuncto discessi, ex vrbe autem mixturam camphoratam acidam illi misi, et cataplasma simul ex floribus chamomillae et sambuci lacte et aqua coctis crebrius calidum imponi iussi. Quum tertio post partum die eam reuiserem, desederat iam tumor genitalium, pacatior euaserat somnus, nec alio quam supino situ vti potuit. Quoniam vero pulsus febrilis, lochia rubra retenta doloresque regionis pubis, suspicionem mouebant: sanguinem vena misi, et in diaeta mixturae et cataplasmatis vsu pergi, insuperque ob aluum inde a die partus obstructam clysma applicari iussi. Quae ipsa eo euentu administrata, vt postero die maritus nunciaret, lochia noctu erupisse, clysmati obsecundasse aluum, speique laetissimae locum esse. Proxime insequentibus diebus opus modo fuit cataplasmatis applicationem continuare, deinque huius loco genitales partes cereuisia, in qua butyrum diffluxerat, fouere. Tandem post octo circiter hebdomades elapsas in summam mei voluptatem me in vrbe conuenit.

Epi-

Epicrisis.

1. Hydrocephalo interno laboraſſe infantem, in confeſſo eſt, qui eousque intra vterum increuerat, vt partus absque perforatione capitis abſolui non poſſet. Cauum cranii inſignis amplitudinis fuit.

2. Affinitas inter hydrocephalum et ſpinam bifidam vel hoc demum caſu confirmatur.

3 Elucet inde, quantum protrahi poſſit partus, ſi ſolis naturae viribus committitur, ſi dolores omnino ceſſant, vel non ſatis fortes ſunt, etiamſi omnes reliquae partes ad abſoluendum partum concurrentes integrae ſint.

4. Dediſcant per huncce caſum inſtrumentorum in arte obſtetricia oſores haec ipſa in vniuerſum ſpernere. Stolidum fuiſſet, hic verſione rem expedire velle.

5. Eodem artificio in capite poſt cerebri euacuationem extrahendo crebrius in infantibus mortuis vſus ſum, doloribus omnino ceſſantibus; nec vnquam difficultatem mihi peperit. Lubens igitur ab vncis tam obtuſis quam acutis abſtinui, quippe qui facile ſub attractione ſolui a loco, cui infixi fuerant, poſſunt, vteroque *) vel vaginae infigi. Priori quoque modo melius hasce partes contra laeſionem vel vulnerationem a margine oſſium et feſtucis eorundem tueri poſſum.

* Vt vel apparet duobus exemplis a b. ROEDERERO relatis (*Decad. de partu laborioſo, Obſeru. 18. et 19.*) Vnde et merito neruoſe contra vncos inſurrexit. (*p. 83.*)

OBSERVATIO II.

FORCIPIS IN SITV FACIEI LATERALI APPLICANDI RATIO. *)

Miſſus fui anno 1773. die 8. m. Auguſti ad parturientem in platea vulgo Lille Strand-Straede dicta habitantem, quae per 2 dies doloribus ad partum detinebatur; liquor amnii 20 horis ante meum aduentum effluxerat, dolores vero conquaſſantes vehementer adhucdum continuarunt. Peluim parum complanatam, vterum ſitu rectum cum orificio plane dilatato, explorando inueni; caput vero profunde in apertura inferiori peluis detentum ſitu haeſit transuerſali, ita vt fontanella anterior ad os iſchion ſiniſtrum, occiput vero ad dextrum vergeret, et integumentorum capitis valde compreſſi tumor perinaeum cum genitalibus, ſine vllo tamen ſucceſſu partus, inſigniter protruderet. Immobili manente in hoc ſitu per aliquot horas capite, viribusque inquietae grauidae ſucceſſiue decreſcentibus, forcipe partum perficere decreui.

Hinc grauida apte collocata brachium forcipis alterum circa frontem, alterumque circa occiput, lege artis applicui, iunctis deinde brachiis ſola extractione, lenique compreſſione caput eodem, quo haeſerat, ſitu, cum facie ſemper oſſi iſchii obuerſa, ſine vllo foetus matriſue inſequente damno, apte et feliciter in lucem produxi.

Poſtea ſub auſpiciis optimi Praeceptoris SAXTORPH variam occaſionem hac methodo vtendi nactus, ſc. die 12. Auguſti apud parturientem in platea vulgo Adelgade Nro 31. nec non apud aliam in platea

*) Eandem hiſtoriam deſcripſi in *Collect. Haun. med. Vol. I. p. 297. ſq.*

platea Kattesund Nro 120. vti etiam in insula Amagrica, pluribusque aliis in locis, quando situs capitis fere similes fuere, hanc methodum adhibui, forcipem semper ad ossa ischii introducendo: sed ob maximam horum partuum conuenientiam eorundem historia narranda supersedeo, addens solummodo sequentem a praedictis nonnihil diuersam, et eandem forcipis applicationem dilucide monstrantem.

OBSERVATIO III.

SIMILIS ARGVMENTI *)

Die 8. Septembris a. 1773. accessi ad parturientem in platea Grönnegade Nro 22., quae ab infantia motibus epilepticis obnoxia fuerat, toto vero grauiditatis tempore ab iisdem libera, per 48 horas doloribus partus vehementer vrgentibus, motibusque epilepticis saepius recurrentibus de nouo infestabatur.

Explorando grauidam, reperi partes omnes partui quam proximo accommodatas, vtero excepto. Situs huic tam obliquus contigit, vt fundus eius ad latus sinistrum abdominis, orificium vero ad latus peluis dextrum spectaret, caputque alte in introitu peluis transuersum haereret. Quum tamen obliquitas haec summi gradus non esset, semicirculum orificii attenuati attractum in latere dextro facillime tetigi, caput autem in apertura superiori peluis depressum versionem foetus prorsus prohibuit. Ob pulsus vero summam duritiem et celeritatem, vti et ob insultum epilepticum frequentem vena secta duodecim sanguinis vncias misi, datisque Laudani liquidi Sydenhami guttis XX. per trihorium parturientem reliqui.

 Acce-

*) V. *lib. cit. p. 299.*

Accedens iterum, orificium vteri magis dilatatum et propemodum ſufficienter apertum, dolores nonnihil perfectiores, occiput depreſſius in pelui inueni; at ob duritiem pulſus adhuc continuantem ſuaſu Praeceptoris venaeſectionem iteraui, ſimilemque vt antea doſin Laudani liquidi parturienti propinaui. Redux poſt aliquot horas maximam parturientis inquietudinem, vomitum aſſiduum, labores breues, inſufficientes, ſed moleſte affligentes, pulſum contractiorem celerem, faciem ruberrimam, tumentem, oculos toruos, at inſultus epilepticos nonnihil diminutos animaduerti. Exploratione denuo inſtituta orificium vteri, excepto ſemicirculo eius ad iſchion ſiniſtrum vergente, tumido, adhuc duro, et minus deleto, fere totum apertum ſenſi, et occiput ſimul profundius, fereque ad apicem oſſis ſacri depreſſum reperi.

Licet haud ſatis profunde pro commoda forcipis applicatione in pelui haereret caput, monente tamen Praeceptore experientiſſimo, ne aequo diutius parturiens inſultibus hisce epilepticis exponeretur, vſum forcipis tentaui. Collocata hinc parturiente in ſitum conuenientiſſimum, forcipem ad iſchii oſſa, ſecundum regulas artis, difficile quidem ob altum capitis ſitum, faciem eleuatam, ſed felici ſucceſſu, nulla interea habita ratione iniqui ſitus capitis, applicui, illudque, ſine praegreſſa hac ſitus mutatione prius cum forcipe inſtituenda, prompte et feliciter extraxi.

Inſequente die matrem cum filio tolerabiliter valentem laetus conſpexi: aſt altero poſt partum die inquietam illam, valde febricitantem cum pulſu duro celeri, cephalalgia vehementi, ſiti, aluo tamen aperta, fluxu lochiorum ordinato, mammis mollibus

absque

absque turgefcentia et dolore deprehendi, quibus compertis pului-res temperantes cum camphora, clysmata emollientia diaetamque ftrictam obferuandam praefcripfi.

Noctu fequenti paroxysmum epilepticum, duratione et vehe-mentia praegreffis longe inferiorem, fefe perpeffam aegra narrauit. Die tertio grauiora ceffarunt fymptomata, mammaeque lac copio-fe effuderunt. Aegra in dies poftea magis magisque conualefcere incepit vsque ad diem 9. quo, fubito vocatus, illam inueni motibus conuulfiuis lenique delirio affectam fine cognita caufa. At inter-cepto hoc die fluxu lochiorum pulfuque pleno et duro exiftente, venaefectionem largam inftitui, clyfma immitti iuffi, et vefícantia furis applicari. Vnde poft paucas horas fymptomata ceffarunt, redeunte fluxu lochiali, fomnoque naturali reficiente.

Sequenti die 10. leuis orta diarrhoea per fequentes 2. dies pergens cum fymptomatum mitigatione et capitis imprimis; hanc anima rhei aquofa cum liquore anod. mineral. Hoffm. fuftinere ftu-dui. Lochia interea continuantia fucceffiue imminuta; febris mo-do vefperi cum fudore nocturno aegram debilitans per aliquot dies perrexit; quae tamen, dato cortice peruuiano, poft aliquot dies plane euanuit, ita, vt aegra elapfis 4 hebdomadibus penitus refti-tuta, nulla recurrente epilepfia, poftea cum filio optime valuerit.

Epicrifis.

Solidiffima, vt folet, commentatione *) praerogatiuam forci-pis Smellianae prae Levretiana in extrahendo capite fub fitu trans-uerfali

*) In *Collect. Haun. med. Vol. I. Art. 34.*

uerſali, excuſſit meritiſſimus Praeceptor, cel. SAXTORPH, quae in eo praecipue conſiſtit, quod Smelliana pari facilitate inter pubem et os ſacrum introduci queat, ac inter oſſa iſchii; Levretiana contra, non niſi praeuia moleſta et periculoſa capitis per vnum forcipis cochlear rotatione, prope latera peluis applicari. Quoniam tamen cel. Vir nec Smelliano artificio varia magni ponderis incommoda ſub extractione euitari poſſe, ſua experientia didicit: hunc poſtea, quem iam dixi, forcipem circa frontem et occiput infantis applicandi modum, ſemper ad latera peluis inſtrumentum inferendo (omiſſo illo hactenus vbiuis vſitato forcipem circa aures adhibendi) exercuit, nec vnquam funeſtum inde euentum obſeruauit. Commoda inde tam in parturientem, quam obſtetricantem redundantia paucis haecce ſunt, prout proprio eius exercitio cognoui.

1. Sub illo non opus eſt, parturientem in ſitum lateralem collocare, qui ſemper illi doloroſus et male commodus eſt: ſed ſitus horizontalis ſeruari poteſt. Hic parturientis nixibus aptior eſt, quibus opus ad dolores rite pro partus adiumento impendendos, dum obſtetricans eodem tempore caput infantis attrahit; quibus viribus coniunctis tota encheireſis magnopere leuatur. Obſtetricans ſub hoc quoque tanto liberius ſollertiusque officio ſuo fungi poteſt.

2. Ipſa forcipis applicatio Saxtorphiana methodo et facilior et minus doloroſa eſt.

3. Parcitur ea magis veſicae vrinariae, perinaeo, imo oſſi coccygis.

Pluribus argumentis eximiam eiusdem vtilitatem cel. vir (*loc. cit.*) demonſtrauit.

OB-

OBSERVATIO IV.

BRACHIVM PROLAPSVM. VERSIO.

Menſe Februario anni 1775. veſperi hora II. ad primiparam vocatus fui, vt ſuppetias illi ſub partum ferrem. Perpeſſa haecce iam per 48 horas ſupraque veros dolores fuerat. Quoniam illi autem non vna ſerie continuarunt, partum vere imminere dubitauit, nec prae intempeſtiua verecundia obſtetricem arceſſi permiſit. Aſt per hanc moram effluxerunt aquae, quod ipſum d. 13. menſis contigit, ſimulque excidit e vagina vteri brachium. Iam modo obſtetricem ſuam illico ad ſe accedere iuſſit. Sed vide, quid illa ſolaminis attulerit, Haec exiſtimans infantem ſponte retrahere poſſe brachium, illud vellicauit vnguibus acubusque punxit. Quum vero hoc nihilominus reniteretur, repetitis auſis in vterum illud repellere manu conata eſt, eodem irrito ſucceſſu. Quin inter haec brachium et partes genitales valde intumuerunt. Iam, ne videretur absque ope parturientem dimiſiſſe, nouum tentamen ſubiit, in id enitens, vt apprehenſo brachio infantem extraheret. Quam male conſuliſſet feminae haecce moliens, et docuit fruſtra per plures horas continuata opera, et variegatus inde in brachio enatus color, inflammationisque genitalium inſigne incrementum. Ego duodecim horas poſt conamina iſta dicta acceſſi.

Feminam lecto partui accommodato incumbentem inueni, pulſu pleno, facie rubicunda et ſudoribus perfuſa, oculis ſcintillantibus, valdeque inquietam. Venter expanſus inſigniter apparuit, aliquantiſper dolens et media parte ſulco longitudinali notatus, quem ipſum obſtetrix pro certo ſigno partus gemellorum marito declarauerat.

Explorando brachium prolapſum, quod ipſum ſiniſtrum fuit, valde tumidum ſenſi maculisque nigris et viridibus diſtinctum, pollice, ſi extenderetur ad dextrum matris crus, vergente, facie autem eiusdem interna ad perinaeum et externa ad abdomen. Nec pulſus vllum veſtigium in eodem mihi apparuit. Vagina vteri ipſa ſicca, labia externa pudendorum inflammata. Percontando etiam conſtitit, parturientem inde ab initio dolorum nihil lotii emiſiſſe, quae mora maxime illi moleſta fuit. Non tamen vires valde decreuerant.

Antequam vero ad verſionem infantis accederem, ſine qua partus abſolui non poterat, opus fuit lotium nimium collectum emoliri, id quod ope catheteris tentaui. Multum in eo introducendo intumeſcentia brachii et genitalium excitauit difficultatis, et quum iam immiſſus eſſet, ob doloroſum ſenſum mox retrahere illum oportuit. Eo tamen iam perueneram, vt quantum lotii matula complecti poſſet, ſecederet, abdomen cum flacciditae manifeſte ſubſideret, et ipſa inde leuamen inſigne conciperet. Sulcus quoque, de quo dixi, euaneſcere videbatur. Hisce peractis, ſecundum ſuperficiem manus internam infantis in vaginam immiſi manum meam verſionem exſecuturus. Exploratione accuratiori tum comperi, brachium iam ſupra ſcapulam ſuperiorem peluis aperturam intraſſe, vterumque valde contractum eſſe. Iam vt mihi viam ad pedes panderem, ſcapulam nonnihil attollere tentaui, manum ſub infantis axillam collocando, et pectus ſurſum et ad latus verſus os ileum dextrum, vbi caput quoque ſitum fuit, remouendo. Hacce ratione et operoſo tentamine repetito ſupra pectus in vterum perueni, moxque in eius vicinia pedem vnum eundemque dextrum inueni, quem ipſum fortius vsque ad vaginam vteri attraxi. Inde de-

deuolui coepit infans, iamque plus ſpatii nactus ſum, vt et alterum pedem quaerere poſſem. Anſa igitur prius dicto pedi, vix extra ſinum externum vaginae propendenti applicata, prope eum regulis artis conuenienter in vteri cauum iterum redii, alterum pedem quaerendi cauſa, quem et apprehendi et attraxi prope priorem absque vlteriori vllo impedimento. Sicque femina partum ſuum haud cunctanter abſoluit.

Infans initio debilis valde fuit, nullum ſonitum edens: verum mox ad ſe rediit, poſtquam vnciam vnam circiter ſanguinis per funiculum ſanguinis emiſiſſem, balneaque ex aqua et vino tepido adhibuiſſem, iuncta inflatione aëris per os.

Deglubendo tum placentam ſolui, quae ipſa lateri caui vterini adhaeſit. Iamque collectis nonnihil viribus in lectum transferendam aegram curaui. Praeter diaetam commodam praeſcriptam, epithemate ex butyro inſulſo et cereuiſia genitales partes fouendas ſuaſi, et potum acidulum commendaui. Infantis autem brachio, ob tumorem nimium et ſugillationem, fomentationem ex aceto vini aqua diluto, et ſale ammoniaco remixto applicari iuſſi. Mane die 14. rediens pulſum puerperae plenum ſimulque durum ſenſi, inquietamque praeterea illam, et calore, cephalalgia cum ſenſu preſſionis ſuper oculis, peruigiliis, ſiti vehementiſſima, lingua arida, facie rubra, anxietate, tuſſi leuiori detentam vidi. Abdominis conſueta ratio fuit, in regione autem pubis idem mirum in modum ſenſile, adeo vt ne ſtraguli tenuis quidem pondus et attactum nullo modo perferre poſſet. Lochia ſuppreſſa, aluusque per plures dies obſtructa. Lotium quidem ſeceſſit, ſed non absque

 ardo-

ardore et doloribus. Increuerat et inflammatio partium genitalium. Ob hasce rationes vena 12 ad 14 vncias ſanguinis emiſi, mixturam camphoratam vna cum potu diluente et refrigerante praeſcripſi, extusque ſupra regionem pubis linteum camphora perfrictum, et ſuper genitalia cataplasma ex ſpeciebus emollientibus lacte dulci coctis, imponere curaui. Clysma aluum reſerauerat. De reliquo veſperi nihil leuaminis perceptum. Sanguis mane emiſſus cruſta lardoſa tenaci et craſſo ex viridi lutea tectus cum pauxillo ſeri. Hinc iterum octo ad decem vncias ſanguinis euocaui, epiſpaſtica plantis pedum impoſita, et ſplenium camphora perfrictum iteratum. Die 15. omnia meliora; nempe decreuerant dolores capitis, ſitis mitior, lingua humidior, facies pallidior euaſerat, et anxietas cum inquiete omnino ceſſauerat. Pulſus mollis et celer; nec ſenſilitas regionis pubis ea amplius ſuperſtes, quae antea ſub contrectatione; noctu ſubinde dormiuerat, lochia rubra erumpere nonnihil inceperant, tumor quoque genitalium paullisper ſubſederat. Die 16. indicia febris lacteae ſubfuerunt. Per noctem tamen aliquot horis ſomno indulſerat. D. 17. ſymptomatum omnium decrementum conſpicuum. Lochia rubra cum albis miſceri coeperant, genitalia notabilem in modum detumuerant: verum contra ea in labiis tam maioribus quam minoribus pudendorum vti et antrorſum in vagina maculae gangraenoſae conſpectae. Vnde circa haecce ipſa loca ſcarificationem exercui, frequenterque eadem decocto corticis peruuiani foueri hiſque ſplenia eodem imbuta calide applicari iuſſi. D. 18. ob alui obſtructionem clyſma iniectum. Gangraenoſae autem maculae ſuppurationem inierant. Iam et tuſſis et laſſitudo moleſtior. Omiſſa mixtura camphorata acida, decoctum corticis cum ſyrupo Althaeae praecepi. Die 19. quaedam macularum gangraenoſarum ſeſe ſponte

ſepa-

ſeparauerant, alias tenaculo abſtuli. Tuſſis mitior, lochiorum parcum profluuium, lotium absque vllo incommodo ſecedens. Inde ab hocce die omnia integriora euaſerunt. Quod ad pudendorum vitia, ſuperſtite adhuc lochiorum fluxu, fomentationem continuandam duxi: hocce autem ceſſante linteum carptum, vnguento digeſtiuo oblitum locis antea gangraenoſis imponere ſuaſi, vnde noua caro mox propullulauit. Et intra ſex hebdomades conualuit.

Tumorem brachii infantis, quod antea continuo absque digitorum motu dependebat, idem epithema diſſipauit, liberumque motum oleum volatile (*Ph. pauper. p.33.* ex oleo camphorato et ſpiritu ſal. ammon.) reſtituit.

Epicriſis.

1. Liquet ex hiſtoria prolata, quam inutile et periculoſum tentamen ſit, brachium vel manum prolapſam in vterum repellere conari, vel apprehenſa hacce parte extrahere infantem velle. Partus hicce initio ſimplex et naturalis fuit, qui ſola verſione potuiſſet abſolui. Cunctatione autem tam matris quam obſtetricis, et huius iterato inepto molimine, aquae ſine vllo partus adiumento effluxerant; vterus nimium ſeſe contraxerat, ſcapula in aperturam ſuperiorem peluis deſcenderat, et partes genitales frequenti contrectatione inflammationem ſubierant.

2. Elucet, ſulcum vel foueam medium abdomen diſtinguentem non certum indicium praeſentiae gemellorum prae ſe ferre.

3. Errare euincitur, qui ex defectu pulſus in carpo mortuum eſſe infantem hariolantur. Tumore enim vel preſſione aliqua pulſus tam exiguus fieri poteſt, vel ſponte tam paruus eſt, vt ſentiri nullo modo queat; quod ipſum hocce caſu ſine dubio locum habuit.

4. Apparet quoque, quanti interſit in eiusmodi caſu, vel ſub partu laborioſo, in quo vterus cum vicinis partibus dirius afficitur, placentam deglubendo auferre. Maiorem enim ſanguinis iacturam ſemper puerpera patitur, dum placenta manu ſoluitur, quam eadem ſponte elabente; vt igitur haec ipſa, modo tempeſtiue contingat, nec nimia ſit, pro venaeſectione locali eaque ſalutari reputari poſſit.

OBSERVATIO V.

CONVVLSIONES PARTVM RETARDANTES, FOETV FORCIPE EXTRACTO.

Die 10. Septembris a. 1775. hora veſp. 9. vocatus ad feminam acceſſi, quae iam per horas 15 continuas conuulſionibus agitata fuerat. Inquirenti mihi in rei conditionem narratum, aegram in initio menſis noni grauiditatis ſuae, quae prima eſſet, verſari, veſperi antea omnino ſanam lectum petiiſſe, verſus mane autem cum querelis de torminibus diriſſimis expergefactam, et verſus horam 6. malum hocce ingruiſſe; tum obſtetricem arceſſitam, quae clyſma illi inieciſſet, venaeque ſectionem praeſcripſiſſet, de tempore grauiditatis incuria, quoniam nimirum crediciſſet, menſis initium modo computari.

Ego

Ego vero in aegra apertos ſed diſtortos oculos offendi, eosque omnino immobiles, etiamſi candela accenſa ante eos teneretur, albugineam oculi omnino rubram, os ſpumeſcens, maxillas mox clauſas, mox dentibus ſtridentes, conuulſionibus denique manuum et pedum vehementer afflictam. Meum tum fuit inueſtigare, anne hiſce dolores pro partu iuncti, et anne dolores iſti, quos colicos dicerent, veri iſti ad partum neceſſarii exiſterent.

Verum quum digitum vaginae vteri immittere conarer, tantos clamores excitauit, vt vix maiores potuiſſet, ſi vere vim illi attuliſſem, vnde precibus adſtantium permotus deſiſtere ab exploratione coactus ſum. Ne vero exiſtimarent, id mea culpa eueniſſe, obſtetrici idem tentamen propoſui, quod vero ſubiit eodem effectu. Comperi ſimul, artus inferiores, praecipue femora, vna cum labiis pudendorum maioribus, oedemate intumuiſſe. Praecepi poſtea eidem potiunculam ex aquae ceraſorum vncia vna, et Laudani liqu. Sydenh. guttis quindecim, vno hauſtu ſumendam, modo copia eidem aliquid ingerendi ſuppeteret; clyſmata duo, niſi vnum ſufficeret, applicari iuſſi, et venae ſectione copiam ſanguinis emiſi. Sanguis haud interrupta ſerie tantaque vi proſiluit, vt aegre faſcia eundem coërcere poſſem. D. 11. mane valetudinis eiusdem par ratio fuit, pulſus modo debilior minusque plenus, quam ante venae ſectionem. Clyſmatum efficacia nulla; nec potiunculam ob deficientem deglutiendi vim ingeſſerat, quippe quidquid liquidi illi propinaretur, ore iterum effluxerat. Veſicatoria igitur bina ſuris imponenda commendaui tantae magnitudinis, vt ſura integra ſingulo contegeretur. Hora p. m. tertia mitiores conuulſiones mihi apparuerunt, tum et ſub paroxyſmo niſum depreſſorium obſeruaui, prout ſub doloribus ad partum

tum contingit; quo ipſo tanto magis confirmatus ſum, eandem doloribus ad partum veris vexari, quidquid opponeret obſtetrix, trium hebdomadum defectum arguens. Simul viſa mihi fuit rediiſſe ad partem deglutitio, quod ipſum infundendo liquidi tantillum per hiatum dentium duorum, quos iuuentute amiſerat (reliquis arcte adhuc compreſſis), tentaui. Infudi igitur per hanc viam potiunculam dictam. Quod antequam fieret, ex inciſa iamiam vena iterum aliquid ſanguinis euocaui. Veſicatorii quoque ſtimulum iam perſentiſcere eam nonnihil conſtitit.

Veſperi, quum pedes contrectarentur, miſere clamauit. Mentis licet nondum compos, oculi tamen magis naturales euaſerant, etſi aperti, et conuulſiones mitiores et parciores. Libera quoque iamiam redierat deglutiendi poteſtas. Veſicatoria multum lymphae contraxerant. Sub deligatione locorum, quae exulcerauerant, clamorem intenſum edidit. Hiſce inductus iterum ſanguinis cyathum elicui; rurſusque potiunculam deſcriptam cum Laudano propinaui; obſtetrici vero iniunxi, vt poſt horae ſpatium clyſma rurſus idque magis ſtimulans iniiceret. Quo applicato copia fecum ſeceſſit.

Aliquot horas poſt conuulſiones plane conticuerunt, et loquela cum quorumlibet ſenſuum vſu rediit. Omnium autem eorum, quae praegreſſa fuerant, plane neſcia fuit. Iamque manifeſtius euaſit, veris ad partum doloribus eandem corripi, quod vlterius exploratio obſtetricis confirmauit. Arceſſitus eam ob cauſam, partes inſeruientes partui probe conſtitutas inueni, caput intra aperturam ſuperiorem apte collocatum, dolores probos et perfectos, et veſicam liquore amnios, vt par eſt, formatam. Omnia igitur perfectum

fectum partum praesagiuerunt. Quum vero caput in aperturam inferiorem descendisset, dolores per bihorium fere cessarunt. Simulque redierunt motus conuulsiui, qui istos, vt mihi narratum, omnino suppresserunt, ita vt caput propelli vlterius nequiret. Caput vere in inferiori apertura reperi, et quum parturiens me adueniente situ partui accommodato iaceret, ope forcipis infantem extraxi, vnde mox conuulsiones consopitae. Placenta debite exemta, nec vlla alia metus causa superstite, in lectum translata fuit puerpera, reliquaque omnia necessaria sollerter instructa.

Per puerperium nihil fere notatu dignum apud eam contigit, praeterquam, quod lochia rubra primo die et quidem parce effluxerint, secundo autem die lochia alba iam sese manifestarint. Lactis pro infante nutriendo commeatus sufficiens absque febri lactea inciderat. Primo octiduo lassitudinis insignis querelas mouit, quae vero postea vna cum tumore artuum inferiorum sponte disparuit, vlceraque ex vesicatoriis pariter solito modo consolidata.

Scholia in huncce casum adnectam, postquam alium similem in medium protulero.

OBSERVATIO VI.

CONVVLSIONES PARTVM REMORANTES. VERSIO.

Femina viginti circiter annorum eaque primipara in nosocomio obstetricio iam per 20 pluresue horas vehementissimos et dirissi-

D mos

mos dolores pro partu perpeſſa fuerat. Tantum vero abeſt, vt hiſce progreſſum exoptatum partus aſſequeretur, vt potius vteri orificium iam mox poſt initium in aperturam floreni dimidii dilataretur, et quidem orbicularem, quae ipſa amplitudo conſtanter ſic permanſit. Nullo reliquae partes huc concurrentes vitio laborarunt. Plethorae cauſa vena illi ſecta, et ob aluum obſtructam clyſma illi applicatum, vnde deiectiones copioſae, ſimulque illi Laudani liquidi aliquot guttae datae. Quae vero omnia nihil ad partum perficiendum contulere, ſed cruciatibus diris affecta ſaepius vomuit, tandemque conuulſiones adeo ſeſe adſociarunt.

Hiſce nunciatis cel. SAXTORPHIO, hic mihi conſilium dedit verſionem perficiendi. Antequam vero ad eandem me conferrem, ſanguinis miſſionem iterare, doſinque Laudani ingerere operae pretium duxi. Encheireſin ipſam accelerare poſtea tanto minus dubitaui, quum orificium vteri tenue molle et expanſum eſſet, et conuulſiones increſcerent. Digitis igitur vno poſt alterum, qua fieri potuit cautione, per vaginam et orificium vteri immiſſis, lente hoc ipſum dilataui, pedes infantis quaeſiui, et poſtquam velamenta diſrupiſſem, puerum in lucem produxi, qui quidem debilis initio apparuit, mox vero vires collegit; matre a conuulſionibus libera manente. Placenta mox ſucceſſit, puerpera autem in lectum tranſlata per tres horas dormiuit, et poſtea exoptatiſſimo puerperio gauiſa fuit.

Epicriſis.

1. Conuulſiones verſus finem grauiditatis incidentes valde periculoſae ſunt, magis tamen matris cauſa, quam foetus, qui ſub-

ſubinde ſub ipſo paroxyſmo excutitur. In primiparis a nimia ſenſilitate ſyſtematis neruoſi oriri ſolent (licet ſubinde aliis quoque cauſis locus ſit), quod ipſum expanſione orificii vterini, ſub qua ipſi nerui eiusdem tenduntur, valde afficitur. Hinc ad obtundendum ſenſum nimium, opium certe ex praeſtantiſſimis hocce in caſu remediis eſt. Dolendum modo, ſubinde ob defectum deglutitionis nec huic locum eſſe, et opio maſſam ſanguineam in nimium motum exagitari, qui ipſe ſponte iam partum retardare poteſt. Quod ne fiat, maxime conducit, eiusdem vſui venaeſectionem praemittere.

2. Venaeſectio vel absque reſpectu ad opium, ob plethoram ſub grauiditate plerumque obuiam, tutius meliorique effectu peragi ſolet in grauidis, quam aliis conuulſis. Nec minus veſicatoria ad ataxiam ſpirituum ſopiendam commoda; adeo, vt vel vnice duplici hocce auxilio, in multis conuulſiones cel. SMELLIE deuicerit *).

3. Saepe tamen nonniſi partu arte accelerato parturienti conſulitur, vt praecedentibus duobus caſibus euincitur, quando nimirum orificium vteri tantopere hiat, vt manus absque noxa pro verſione perficienda immitti poſſit, vel caput, ſub commodo eius ſitu, forfice comprehendi.

*) *Collection of Caſes et Obſervations in Midwifery, Vol. 2. p. 323.*

OBSERVATIO VII.

RVPTIO COLLI ET VAGINAE VTERI LETHALIS. *)

Iam res agitur feminae 36 annos natae, alias integrae ſatis valetudinis vegetaeque, nunc prima vice praegnantis, quae initio menſis Februarii huius anni dolores primum exiguos et rariores ſenſerat. Hi ipſi poſtquam duodecim circiter horas perduraſſent, et orificium vteri per biduum ad pollicis dimidii diametrum vſque hiaſſet, liquoris amnii ſtillicidium inſequutum. Vterus aliquanto obliquus apparuit, ita vt orificium eiusdem verſus os ileum dextrum dirigeretur, fundus vero latere ſiniſtro diſtincte cognoſceretur. Dolores et vi et numero decreſcentes ſingultus et vomituritiones, ſub pulſu pleno celeri, exceperunt, quae vt ſedarentur, clyſmatibus binis ob aluum adſtrictam iniectis, ſanguinisque copia larga bis per venam emiſſa, Laudani liquidi Sydenhami guttae quindecim cum aqua Menthae ingeſtae illi fuerunt, ſed exiguo modo ſucceſſu.

Itaque, quum iam quarto die orificium vteri idque tenue et molle in diametrum duorum pollicum ſeſe dilataſſet, caput vero adeo male collocatum deprehenderetur, vt explorantis digito oſſis bregmatis

*) Inſerendum hunc caſum *Collectan. Haunienſ. med. Tomo 2.* inde a *p. 326.* cl. IO. PHIL. ROGERT duxit. Quoniam ille vero, vt ipſe (*p. 328.*) fateri debuit, ſub partu abſens fuit, ego contra ea partui non teſtis modo ſed actor interfui, ſectionemque cadaueris ipſe inſtitui: hanc obſeruationem iure quodam meo mihi iterum vindico, adſperſis variis momentis neceſſariis, quae iſte ſilentio non potuit non praeterire, quum nihil ſubſidiariae opis attulerit.

gmatis dextri pars media obuersaretur, et sutura sagittalis iusto magis ad promontorium ossis sacri vergeret: versio infantis est suscepta, sed pelui etsi vitii experte, summa cum difficultate, ita vt eadem tres homines obstetricantes delassarentur.

Etenim cl. Dr. A--, vir in arte obstetricia non minus ac in aliis medicinae partibus peritissimus, primus versionem hancce tentauit; cui vero, summas etsi vires intenderet, non licuit ad pedes pertingere. Vnde valde defatigatus rem commisit obstetrici nosocomii obstetricii, sua dexteritate commendabili, quae vero post diuturnos conatus nonnisi dextrum pedem in vaginam protrahere valuit. Tandem ad me res peruenit. Equidem mox ansam inieci pedi iam intra vaginam vteri latenti, quo eum rite comprehenderem et prope eum alterum pedem quaererem. Id quum molirer, vteri contractio, praeuium caput, et femur tantum vires meas consumserunt, vt nonnisi post tres vel quatuor nouos conatus alterum pedem, brachiis infantis super collo implicatum, arripere possem. Hoc rite arrepto et prope alterum protracto, nihil difficultatis in extractione reliqui corporis, solutione brachiorum et partu capitis obuenit. Quum postea placentam manu eximere vellem: eheu in summum mei horrorem animaduerti, quod nunquam antea. Scilicet manus intrusa non sensit vllam vteri contractionem, verum mox pertigit in spatium quoddam insolitum, quod brachium longe vltra cubiti flexuram admisit, multosque conuexitates et inaequalitates, ligamentosam porro quandam partem, et in sinistro latere tumorem magnitudine capitis infantilis offendit. Manu iterum extracta simul multum coagulati sanguinis eduxi. Ne noua manus ad placentam soluendam intrusione dolores recrudescerent, blande tantum funi-

 culum

culum vmbilicalem attraxi, vnde mox placenta, modica tantum nec perfecti partus modum ſuperante haemorrhagia ſtipata, foras prodiit. Iam extrinſecus ſuper oſſibus pubis contractionem vteri ſenſi. Nec amplius dubitaui, vterum ruptum fuiſſe, et cauum, in quod penetraueram, eſſe ipſum illud abdominis, conuexitates et inaequalitates autem variis in eo contentis viſceribus fuiſſe deſcriptas, ligamentoſa forma ipſa inteſtina impoſuiſſe, et magnum denique tumorem lateris ſiniſtri externa ſuperficie vteri formatum exſtitiſſe. Sicque euictum, fundo vteri valde contracto caput collo vteri et pelui tam arcte impegiſſe, vt manus nonniſi vim vteri inferendo intrare poſſet.

Puerpera poſt aliquam temporis moram ex ſella in lectum translata, intereaque potu tenui et emulſione communi FVLLERI recreata. Pondus infantis aequauit libras octo, placentae autem vterinae ſeſquilibram: longitudo capitis pollices quinque et latitudo pollices quatuor conſtituit.

Praeterlapſis paucis poſt partum horis, pulſu frequenti calore febrili, ſiti prehenſa puerpera eſt, lochiaque parce fluxerunt. Haecce mala poſtea pulſu paruo, virium deiectione, reſpiratione anxia cum tuſſi ſicca, lingua ſordida, dolore epigaſtrii tenſiuo cum vomituritione et vomitu adaucta. E vagina effluuium copioſum materiae liquidae, grumoſae foetidae flaueſcentis contigit, praecipue quum puerpera lateri ſiniſtro incumberet. Acceſſere diarrhoea larga foetida cum torminibus et teneſmo, ſingultus et, praegreſſis faucium dolore et deglutiendi difficultate, aphthae.

Varia contra multiplicem hanc malorum ſyndromen ſunt tentata. Mox ſub initium clyſmata emollientia vſurpata, partibus vulneratis iniectionibus et fomentis ex floribus Sambuci et Chamomillae cum lacte decoctis proſpectum, et abdomini ſacculi ex iisdem floribus cum camphora impoſiti. Simul mixturae camphoratae acidae praebium quouis bihorio eſt propinatum. Die 3. morbi aluus potiuncula ex aquae laxatiuae [redacted] vnciis duabus cum ſalis Sedlic. drachma dimid. et tartari emet. grano vno, duobus praebiis ingeſta, bis mota eſt, quae et vomitum materiae porraceae leuantem excitauit. Porro foetoris materiae et acrimoniae cauſa, iniectionis ſignificatae loco, decoctum corticis peruuiani cum lacte pluries per diem in vaginam immiſſum, tamque ſalutari euentu, vt, quum ob neglectam per biduum iniectionem materia melioris naturae parcius efflueret, haemorrhagia eneruans erumperet, coërcita tamen iterata iniectione. Pulſus et virium debilitati mox decocto aquoſo corticis Chinchinae interne dato ſubuentum, quod ſerie non interrupta aſſumſit; hocque primum alternis cum indicata mixtura vicibus, dein ſolum captum. Clyſmata quoque bina ex eodem applicata. Irritus enim fuit rhabarbarinorum et acidorum tam vegetabilium quam mineralium ad alui profluuium putridum ſiſtendum vſus. Singultum moſchus mitigauit. Aſt ſucceſſit huic vomitus inanis. Ad hunc ſopiendum ſal quidem alcalinum herbarum ſucco citri miſtum ebullitionis momento hauſtum: verum inflationem abdominis cum torminibus et anxietate dira genuit, quae tamen clyſma ſuſtulit. Aphthis detergendis Borax ex melle roſarum inſeruiit. Inde a die morbi 14. ad 21., continuato licet corticis vſu, veſperi exacerbatio febrilis manifeſta fuit, cui comites ſeſe aſſociarunt anxietas, aeſtus prae-

cipue

cipue volae manuum plantaeque pedum; rarius paroxyſmum ſudor excepit. Cibi cupiditatis et ſomni inter haecce tamen nulla labes. Raro tuſſis ſicca incidit. Iam vero oedema pedes cruraque cum maculis liuidis, ac ſtomacace gingiuas corripuit. Quoniam alui profluuium ſiluit, clyſmata chinata quoque neglecta: in vſu autem interno decocti corticis perrexit, et ob eluuiem ichoris ex vagina [redacted]ualla recurrentem iniectionem eiusdem continuare opus fuit. In ſubſidium quoque adhibita ſuccus citri, oxymel ſcilliticum cum ſpiritu ſalis dulci, infuſum Iuniperi baccarum, ſcarificationes mites, vini parca quantitas. Quicquid vero horum eſſet, neque tabem neque oedema coërcere potuit. Etenim licet vltimas m. Aprilis dies, integros fere extra lectum conſumſiſſet, die 4. Maii, appetitu cibi viribusque repente collapſis, viuere deſiit.

Sectio cadaueris.

Incidi cadauer praeſentibus experientiſſ. Chirurgo HELMCKE et med. Studioſo HELM. Omentum ſuperiora verſus repulſum, et inteſtina aëre valde turgida materiaque foetidiſſima circumfuſa. Vterum (quem cum annexis partibus poſtea praecidi, etiamnum a cl. ROGERT in ſpiritu vini ſeruatum) in pelui minori ſitum offendi contractum et inteſtino recto accretum, et in ſuperficie poſteriori gangraenoſum. In orificio huius externo, collo et vagina ambiente ruptura contigerat, iam fiſtuloſum foramen, duos pollices longum, mentiens, quo ipſo commercium inter abdominis et vaginae cauum in dextro latere productum.

Ouarium, tum et ligamenta vteri, quae gangraena pariter vitiauerat, dextro latere in molem informem degenerauerant, in ſiniſtra

ſtro membrana veſtita obuenerunt. Vagina per totum ſuum tractum labiaque vlceribus calloſis vel et gangraenoſis foedata exſtiterunt.

Epicriſis.

Omnia conueniunt, rupturam potius neceſſariae cuidam dilatationi violentae orificii, quam vteri verſus diaphragma repulſioni adſcribendam: alias enim collo illaeſo vagina a ceruice vteri diremta*) fuiſſet, vel et ruptura altius ſiue in fundo ſiue ad latera contigiſſet. Multa ſimilia haec ruptura habet cum primo caſu, quem deſcribit cl. STEIDELE**); nec multo minorem, niſi eiusdem magnitudinis in meo caſu plagam ſub partu fuiſſe (ſex pollices aequaſſe poſt mortem indicat) probabile eſt, iam vero poſt contractionem vteri in exiguum modo ſpatium coarctatam. Mira et hic ſine dubio praeſtitit cortex peruuianus, et diutius vitam protraxit, quam ſperare prima puerperii ſcena permitteret. Nondum tamen definiri certo poteſt, an ſine eius adminiſtratione fiſſura haecce inſtar ſimilium in corpore vteri laeſionum ſubito lethalis euaſura fuiſſet, hacce autem ſola in tres adeo menſes vita ſit prolongata. Ad euacuationem puris integumenta abdominis aperire, ſi et vacaſſet, non opus fuiſſet, quum copioſum ſatis effluuium eiusdem per vaginam contigerit.

OB-

*) Conf. PLENCKII *Anfangsgründe der Geburtshülfe, p. 296.*

**) *Beobachtungen von der in der Geburt zerriſſenen Gebärmutter, mit Anmerkungen. Wien 1774. c. fig.*

OBSERVATIO VIII.

PARTVS FACILIS, SED PVERPERIVM OB LOTII RETENTIONEM REL. GRAVE.

Die 14. m. Februarii praesentis anni nauta quidam regius (in platea Merians-gade) opem pro vxore sua quaesiuit, quae iam per quinque horas conuulsionibus diris correpta fuerat. Aduenienti mihi narratum, feminam hanc annum tricesimum agentem matremque quinque liberorum ante quinque dies peperisse; sub partu per sedecim horas durante omnia bene cessisse, nec minus puerperam postero die bene valuisse, lochia vero rubra per totum illud tempus defecisse. Porro, vt mihi retulerunt, die 3. febre lactea laborauerat, sub qua copia lactis in mammis secreta. Die 4. versus vesperam cephalalgia vehementi affecta, febre valida, calore et siti intensa, doloribus intra abdomen, delirio, vi lecto exsilire tentauit rel. Quae postquam vsque ad horam matutinam quartam perdurassent, visa est tranquillior. Sed breues admodum hae induciae: quin motus conuulsiui inciderunt me praesente adhuc continuantes.

Comperi et vlterius scifcitans, puerperam, quantum liqueret, inde a partus tempore nihil lotii emisisse. Contrectato abdomine hoc ipsum vsque ad vmbilicum expansum sensi simulque durum, sub quo experimento autem in furorem fere erupit, misere clamans. Pulsus durus celerque fuit. Hisce certior factus, copiam lotii intra vesicam vrinae contineri, catheterem immisi, vt eandem euocarem. Nihil obstaculi sub eiusdem applicatione se mihi opposuit, verum insignis lotii copia inde effluxit. Et pro-

ut

ut haec ipſa decreuit, ita et conuulſiones, donec, illa omni euacuata, et hae omnino euaneſcerent. Mox vero perſpexi, ſpem periculi ſuperati praecociter nimis conceptam fuiſſe. Etenim redeunte priſtino rationis vſu inter eiulatus querelam mouit de doloribus abdominis, iſtis pro partu haud abſimilibus, ſed dirioribus. Sedem illis intra peluim adſcripſit. Simul conqueſta eſt, ſe ſub ſolutione placentae dolores tam effraenos perpeſſam, vt maluiſſet gemellos eniti, qui tamen initio non illa ferocia, vt in praeſentia, infeſtaſſent. Quamobrem quatuordecim ſanguinis vncias vena euacuaui, mixturam camphoratam acidam propinaui, et regioni pubis linteum camphora probe perfrictum ſuperimponi iuſſi. Quum poſt quatuor horas nihil leuaminis hiſce percepiſſet, ſed dolorum atrocia pertinaciter perſeueraſſet, loco camphorae panno laneo, aquae calidae intincto, totum abdomen obtegendum ſuaſi. Vix per quatuor horas hocce epithema in vſum tractum fuerat, quum haemorrhagia vteri incideret, qua dolores miteſcere inceperunt. Haec ne nimia fieret, vt epithema omitterent, ſuaſi, niſi dolor recrudeſceret. Sed continuare illud non opus fuit, quoniam et ſanguinis profluuium exiguum, et dolor ſenſim omnis conticuit. Die 15. tum modo dolor perceptus, ſi regio pubis premeretur, haemorrhagia exigua, per duas quoque horas ante aduentum meum dormiuerat. In vſu mixturae camphoratae permanſit, linteumque camphora perlitum iterum applicuit. Die 17. ſenſus ingratus omnino euanuerat, ne preſſione quidem loci antea affecti reſuſcitandus; et lochia alba emerſerant. Poſt decem vel duodecim dies incontinentia vrinae moleſta fuit, eaque deiectione virium inſigni ſtipata. Lochiis igitur plane ceſſantibus, epithema aquae frigidae regioni pubis applicandae commendaui, et fomentationem crebram geni-

talium vino rubro perficiendam. Sic poſt vſum dierum quatuordecim malum deuictum, et intra ſpatium quinque hebdomadum plane valetudinem ſuam recuperauit.

Epicriſis.

1. Extra dubium poſitum eſſe exiſtimo, accumulationem lotii in hocce caſu expanſione veſicae ſenſilis conuulſiones excitaſſe, eiusdemque quoque inflammationem creaſſe, a qua dein incontinentia lotii pediſſequa orta. Hinc apparet, quantum damnum retentio vrinae puerperis contrahat.

2. Iunctam vero ſimul inflammationem vteri fuiſſe, nihil vetat, cuius cauſa in violenta ſolutione placentae et lochiis retentis latuiſſe videtur.

3. Elucet efficacitas epithematum aquae calidae ad lochia prouocanda.

4. Liquet, quanta vis aquae frigidae in reſtituendo robore fibrarum veſicae et ſphincteris lotium retinere renuentium competat, quantumque ſimul vinum rubrum pro eodem fine ſtimulo ſuo leui cum adſtringendi vi coniuncto valeat.

OB-

OBSERVATIO IX.

FEBRIS PVTRIDA EX DILACERATA ET RELICTA POST ABORTVM IN VTERO PLACENTA, INIECTIONE DEMVM PROVOCATA. *)

Femina ſanguinei temperamenti, habitusque corporis robuſti, duorum liberorum mater, duro aſſueta labori, a teneris optima valetudine gauiſa, elapſis nouem poſt partum ſecundum menſibus iterum grauida euaſit. Durante grauiditate ſine vllo incommodo ad vltimum vſque diem domeſtica ſemper obiit negotia. Tempore grauiditatis absque offenſa vlla praeterlapſo, dolores partus ſolitos ſentiens, obſtetricem vocari iuſſit, quae poſt explorationem partum ſtatim inſecuturum praedixit: aſt poſt tres dies totidemque noctes conditio rei tamen eadem manſit.

Ob hanc moram medicum conſuluerunt familiares, qui interne adhibenda praeſcripſit pellentia, et externe fomentationes abdomini applicuit, vaporesque partibus genitalibus admiſit. Suaſu deinde obſtetricis, ſpecifici inſtar, potum Coffeae valde ſaturatum, vinum gallicum et ſpiritum frumenti largiter ingurgitauit grauida.

Fruſtra adhibitis hiſce remediis, parturiente indies debiliori, familiares aliam aduocarunt obſtetricem. Haec artis ſuae magis gnara, ſitum foetus peruerſum in cauſa eſſe percipiens, ſepoſitis

 reli-

*) Ex *Collect. Haun. med. Vol. 2. p. 204.*

reliquis, secundum regulas artis mortuum versione facta protraxit infantem tumque foeminam maxime debilem lecto commisit.

Die insequente febris sese manifestauit, quae quotidie increuit, cui tandem purpura alba et rubra sese adjunxerunt. Post sex hebdomades remediis commodis tandem fugatus fuit morbus, sanaque euasit foemina. Ast saepissime incommoda sensit, quibus nunquam antea affecta fuerat, quid? quod nouem vicibus postea abortum passa est. Primo abortu post dimidium grauiditatis tempus incidente, quum obstetrix non adesset, placenta in vtero relicta die insequente sponte prodiit absque omni incommodo, lectoque per aliquot dies seruato conualuit iterum foemina.

Secundo abortu idem euenit, placenta nempe iterum sponte prodiit. Quum tertium abortum instare per aliquot dies sentiret, obstetricem vocauit, quae placentam soluit, vnde grauis insequuta haemorrhagia vteri. Hac per vices imminuta adauctaque, valde debilitata aegra lecto per aliquot septimanas affixa fuit; remediis tandem et diaeta a cel. Professore BERGER praescriptis adhibitis sanitati restituta. Suasit experientissimus Vir, vt placentam intactam relinqueret, si abortum iterum vnquam pateretur. Consilio huic deinde mos gestus est, dum quater abortum postea pateretur, et placenta semper sponte sine omni molestia prodiit. Abortu nono die I. Ianuarii anni 1774. incidente, quum obstetrix, quam adhibuerat antea, mortua esset, altera arcessita est, quae, praegressa ignorans, placentam arte extrahere conabatur: at iterum grauis haemorrhagia vteri exorta, placentae vero tantum pars cessit cum funiculo vmbilicali soluta, altera parte in vtero relicta. Primo

die

die valde grauis haemorrhagia incidit altero vero die imminuta, et iam ceſſans, iam iterum incipiens. Tertio die lochia alternatim rubra et alba fluxerunt. Acceſſit febris putrida ſymptomatibus indies peioribus ſtipata. Die 13. a Praeceptore eximio ad aegram miſſus, vt de conditione puerperae certiorem eum redderem, tum ea quae ante aliquot annos acciderunt, tum praeſentem rerum faciem e narratione adſtantium comperi. De horripilationibus querebatur aegra, iam calore iam frigore in initio ſtipatis, cum graui cephalalgia anteriorem ſincipitis partem, in primis ſupraorbitalem, occupante, ſiti, ſapore prauo oris, nauſea, appetitu amiſſo, ſuſurro aurium, ſudore frigido et multo ſupra totum corpus diſperſo, debilitate magna, reſpiratione difficili, ſomno inquieto, doloribus abdominis et artuum, aluo clauſa, lingua ſordida, pulſu paruo celeri. Lochia alba erant cum rubro parum mixta, foetentia; pars placentae in vtero relicta ibi, vt narrauit, adhuc remanſit.

Praeſcripſi ſtatim leniter euacuantia. De tartari emetici granis duobus aquae purae vnc. vj ſolutis omni hora cochlear ſumſit ad effectum vſque. Poſt aliquot vomitus iam leuata, nauſea et dolor preſſorius in praecordiis multo minores fuerunt, leuis praeterea inde apparuit ſudor, et fruſtula placentae miti hac concuſſione corporis ſimul expulſa. Purgatis iam primis viis, temperantia et camphorata praeſcripſi, et diaetam acidam, et ob dolores abdominis clyſma emolliens quotidie applicandum curaui, vti et externe fomentationes tepidas ex aqua calida pannis laneis abdomini admota, cum fructu adhibui. Poſt 4 dies ſuſurrus aurium ceſſauerat, iam ſitis minor, ſomnus magis tranquillus, pulſus fortior et cephalalgia mitior, doloresque abdominis imminuti. Continuo fluxerunt

xerunt lochia, eaque magis magisque obſcure rubra, et iam tenuia, iam in glebas coagulata prodierunt, cum foetore, vt antea, intolerabili. Tentare tum decreueram, an fruſtulum placentae in vtero relictum digito prehendi poſſet, vel ſuadente cel. Profeſſore, iniecto in vterum liquore quodam euocari.

Aegra itaque in ſitum horizontalem collocata, primo digitum indicem, deinde digitum medium per vaginam ad orificium vteri introduxi; at collum vteri iam contractum duos tantum indicis phalanges admiſit, quibus etiam fruſtulum relictum diſtincte percipere potui. Quum vero ſine maximo dolore et damno aegrae vlterius procedere nequirem, aquam et lac tepidum inieci (quae iniectiones deinde bis terue per diem repetitae); ſicque multa fruſta partim ſponte prodierunt, partim digitis a me extracta ſunt. Etſi iam quotidie remittebant reliqua ſymptomata, continuarunt tamen febris, lingua aphthis obſita exſtitit, viribus quotidie imminutis. Hinc corticem peruuianum illi dedi, linguaeque Boracem venetam cum melle roſar. illini curaui.

Poſt repetitas injectiones vera tandem placentae fruſta elicita, vt et portiunculae tunicarum in vtero relictarum. Vnde iniectiones tam diu continuaui, donec nihil niſi ſolus liquor iniectus rediret. Inde ab hoc tempore valetudo aegrae in dies integrior euaſit; remiſit febris, rediit appetitus, et lingua, diſparentibus aphthis, priſtinam conditionem recuperauit, lochia parce fluxerunt alba ſine foetore, iniectione iterata nihil, niſi materia iniecta, ex vtero regurgitauit. Remediis et diaeta praeſcriptis per aliquot dies adhuc continuatis, ſanitati poſt aliquot hebdomades penitus reſtituta fuit.

Epi-

Epicrisis.

Elucet ex hiſtoria praecedente

1. tutiſſimum eſſe, placentam, ſponte in abortu non ſolutam, actioni ipſius naturae committere.

2. placentam, attractione funiculi vmbilicalis diſruptam, putredinem in vtero moleſtam facile progignere, quae ob materiam putridam, in ſanguinem poſtea abſorptam, febrem putridam, efficaciſſimis antiſepticis camphoratis acidis et cortice peruuiano vix domandam, excitat.

3. iniectionem liquidi commodi in huiusmodi caſibus praecipuum remedium cenſendam eſſe, quo ipſo morbi cauſam et fomitem ſimul aggredimur, et materiam putridam quam celerrime euacuamus. Simul leniter et ad contractionem ineundam irritatur vterus, quo melius et fortius contractus relictum placentae fruſtulum quam facillime propellat.

OBSERVATIO X.

PLACENTAE VTERI PORTIO POST ABORTVM RELICTA INIECTIONE AVTEM ELICITA.

Femina 24 annorum, cuius marito in vinis ex vno in aliud dolium deriuandis officium fuit, imbecillis in vniuerſum valetudinis, iam prima vice vtero gerens, abortum hebdomade decima

 ſepti-

ſeptima grauiditatis edidit, haemorrhagia vehementi ſtipatum, quae decem dies antea poſt terrorem miti initio orta fuerat. Obſtetrix aduocata id ſtatim negotium ſibi datum exiſtimauit, vt placentam eximeret, quo facto ſanguinis profluuium ſubſtitit. Die 2. recruduit illud, ſed poſt aliquot horas iterum plane conticeſcens vſque ad quartum diem. Die 3. deliquiis animi puerpera valde obnoxia fuit, vnde cognata quaedam ad vnum vel alterum vini vitrum veſperi potandum eam incitauit, quod et ad ſomnum reſtituendum commodum iudicauit. Verum aliquot horis poſt inſigni anxietate et calore affecta, vna cum dolore colico diro et compreſſione pectoris, quae ipſa ad diluculum vſque perdurarunt, tumque in ſomnum mitem incidit. Hiſce obſtetrici narratis, haec et venaeſectionem et puluerem temperantem ſuaſit. Sanguine miſſo ſymptomata decreſcere viſa ſunt, lochiaque rubra eruperunt; quae vero quinto die excepit profluuium album foetens, puerperam valde eneruans, vnde ſoli obſtetrici committere amplius valetudinem ſuam dubitauit.

Die 6. Iulii a. 1775. h. e. die poſt abortum duodecimo, adueni feminamque valde debilitatam, ob profluuium foetidum anxiam, cadaueroſo faciei colore deturpatam, cum pulſu paruo et debili offendi. Inde ab aliquot diebus aluus non auſcultauerat.

Clyſma igitur emolliens, me ſuadente, applicatum, et decoctum ex cortice peruuiano omni hora ad dimidium cyathum propinatum. Profluuii vero dicti cauſa, obſtetricem aliquoties de die miſcelam ex lacte et aqua tepidam in vterum iniicere iuſſi. Excoriatio labiorum externorum, quae ex acri profluuio enata

erat,

erat, fomentationem ex cereuiſia cum butyro recenti inſulſo ſibi vindicauit. Per quinque dies nihil leuaminis adhuc contigit, praeter aluum quotidie apertam, et conſolidationem incipientem labiorum pudendorum. Aſt die 12. eluuies iſta ichoroſa diminui coepit, quin foetore deſtitui. Vires quoque ſenſim colligi viſae cum redeunte ſenſim reliqua integritate. Aſt die 26. poſt meridiem praeter omnem opinionem nouum ſymptoma emerſit, et quidem poſt iniectionem vix abſolutam. Tuſſis nimirum vomitusque tam dirus exortus, vt praeſentium quilibet mortem in limine eſſe arbitraretur. Accurri inuitatus illico, ſed adueniens vomitus iamiam omnino ſedatus fuerat, et vehementia tuſſis pariter declinauerat. Mihi vero inter maximas animi turbas et depreſſionem conqueſta eſt, ſub tuſſis vomitusque ferocia aliquid ſibi excidiſſe per genitalia, quod vterum reputaret. Exploratione a me facta in vagina vteri aliquid haerere ſenſi, quod initio fruſtum ſanguinis coagulati eſſe exiſtimaui, accuratius vero illud poſtea perquirens cognoui partem eſſe placentae vterinae relictam putridi coloris foetorisque, vterum autem ſua ſede ſuperſtitem cum orificio aperto. Inieci poſtea, tam in vaginam quam in vterum, liquidum modo dictum: verum neque malum recenſitum reuertit, nec fruſtula vlla ſecundinarum amplius euocata. Die 27. hilaris mentis fuit, profluuium parcum et inodorum, reſtauratae quodammodo vires. Tuſſis modo aliquantum moleſta. Praeſcripſi ideo infuſum pectorale cum floribus Verbaſci, cuius et continuato decocti chinati vſu, initio Auguſti, quum diſcederem, omnino conualuit.

Epicrisis.

Conclusiones 1. 2. praecedenti historiae annexae hacce confirmantur.

Simul vero edocemur, cautione opus esse in administranda iniectione apud feminas irritabilis nimium naturae. Retulit cel. SAXTORPHIVS suis praelectionibus de femina valde irritabili, sternutationem vehementem ex iniectione exortam. Casus eiusmodi tamen rarus est, nam inter sexaginta tres ad minimum feminas, in quibus ipse hoc medelae genus pluries pro necessitate vsurpaui, in hac vnica, modo id contigit. Etenim, praeter hunc finem crebro iisdem in haemorrhagiis vteri varia de causa oriundis, in quibus neque cortex peruuianus, nec martialia nec aliud consilii genus valuerunt, vsus sum, idque exoptatissimo successu, item vtero carcinomate vitiato; aliisque de scopis, semperque absque vllis malis pedissequis. De efficacia in haemorrhagiis vteri sistendis paullo post exempla adducam.

OBSERVATIO XI.

PLACENTA POST ABORTVM PER SEX HEBDOMADES INTRA VTERVM RELICTA, INIECTIONIS OPE EXCVSSA.

D. 20. Augusti a. 1775. vesperi hora 10. festinante pede ad me accurrit LAVRENTIVS OLSEN, efflagitans, vt coniugi suae, cui forcipis ope ante sesquialterum circiter annum viuum infantem protraxe-

traxeram, iam haemorrhagia vehementi correptae ſuccurrerem. Quum aduenirem, vidi animi deliquio affectam, quod diſpellere aceto ante nares retento annitebatur praeſens amica. Sciſcitans de conditione rei ab illa percepi, feminam hanc ante 6 hebdomades abortum perpeſſam, idque quinto grauiditatis menſe, leui modo haemorrhagia ſubſequente ſecundinasque remanſiſſe. Quoniam nihil mali vlterius apud ſe ſenſit, die poſt partum quarto valedixerat illa lecto hypocauſtoque, vt iterum negotia ſua domeſtica obiret, quibus ipſis quoque ſine vllo incommodo operam dederat. Quin confiſa placentam iam dudum ſe inſcia ſeceſſiſſe, cum ſuo marito poſt meridiem diei ſignificati 20. Aug. ruri in locum milliare circiter vnum ab vrbe remotum pedibus ſeſe contulerat ad cognatam, vt tempeſtiue rem quandam illi neceſſariam viſam nunciaret. Haec, vt par officium referret, mox poſt aduentum decoctum Coffeae ſaturatum illi exhibuerat, et abeunti coenam cereuiſia generoſiori inſtructam. Iam vero quum domum reuerteret, mox ingratum quaſi pondus et laſſitudinem pedum totiusque corporis ſenſit, et vlterius progreſſa profluuium parcum ſanguinis ex vagina, quod initio pro redeunte menſtruo habuit. Mox vero immodice increſcens ſummum timorem illi incuſſit, vnde accelerauit, quam maxime poſſet, gradus, ne, vt metuit, mortua in via remaneret. Sponte apparet, accelerato ingreſſu et angore haemorrhagiam inſigne augmentum cepiſſe. Ipſemet autem viribus fere omnino exhauſtam aegram offendi, artubus frigidis, anxietate inſigni, et facie hippocratica, pulſu paruo et aliquantum celeri. Voce valde demiſſa, ſe tinnitu aurium, caligine oculorum, et deliquio animi crebriori affici, mihi declarauit.

Exploratione facta vaginam vteri coagulato ſanguine plenam reperi, quem ipſum primum auferre opus fuit, antequam ad orificium vteri ipſum peruenire poſſem. Hiſce factis apertum illud inueni et inter vtrumque eiusdem labium corpus quoddam peregrinum ſpongioſae naturae phalangis longitudine extra vaginam vteri propendens. Equidem metui initio, ne corpus hocce non integrum eximere poſſem, quoniam nonniſi vnum digitum applicare potui. Nec minus timui, ne haemorrhagiam, quae iam mitior euaſerat, reſuſcitarem vel augerem. Hinc abſtinens ab alio conamine vterum tantum blande irritare in animum induxi, quo ſtimulo excitato contrahendi vim recuperaret, qua ſeſe exſerente tam clauderentur vaſa, quam peregrinum corpus expelleretur. Hocce fine in vſum verti iniectionem ex aqua frigida tantillo aceto vini remixto, externe autem ſuper abdomen in regione pubis lintea aceto immerſa frigide applicanda curaui. Pro vſu interno praeſcripſi decoctum corticis peruuiani cum ſpiritu vitrioli, vna cum potulento acidulo et refrigerante.

Iam poſt tertiam iniectionem eum fructum vidi, quod haemorrhagia ceſſaret. Continuaui eam omni horae quadrante. Quum octies in vniuerſum eam adminiſtraſſem, ſenſit illa dolores quosdam, ſed mites moxque ceſſantes. Tuncque nutu, vt accederem indicauit (etenim iuſſeram, vt caueret a vociferatione et alio omni motu) mihique declarauit ſibi timorem ſubeſſe, ne recrudeſcere fluxus inciperet. Hinc de noua iniectione cogitans, ſed tactu prius rem perquirere cupiens reperi, corpus antea in vteri orificio latens iam in vaginam delapſum. Exemto hocce vidi, veram eſſe placentam vterinam, cui pars funiculi vmbilicalis adhuc adnexa erat. Illa autem omnis

omnis expers fuit putredinis, referens adeo placentam embryonis nouiſſime ſecedentis. Profluuium autem iteratum, quod reformidabat, ſumme naturale fuit.

Quietem ſitu ſupino obſeruandam vna cum priſtina diaeta illi iniunxi. Ab iniectione autem iamiam deſtiti, in epithemate ex aceto continuando acquieſcens. Sequentibus diebus nihil ſingulare apud illam animaduerti, praeter debilitatem, quae tamen continuato vſu decocti corticis, in quo poſtea ſpiritum vitrioli omiſeram, et dein cibis magis nutrientibus euanuit. Ita tandem perfecte ſanitatem recuperauit.

Epicriſis.

Liquet inde,

1. placentam ſine malis vllis ſubſequentibus poſt abortum relinqui in vtero poſſe.

2. quantopere pellentia commotionesque animi vel corporis fortiores ea relicta noceant. Potus Coffeae fortior, a quo ſolo in alia parturiente, cui partus perfectus contigit, epilepſiam ortam vidi, et metus, ne in via profluuio ſanguinis exſtingueretur, ſine dubio praecipuae cauſae vehementiae eiusdem fuere.

3. quantae vtilitatis in eiusmodi caſibus iniectiones ſint, vt neruis vteri blandus ſtimulus impertiatur, et fibrae carneae ad contractionem vellicentur.

OBSERVATIO XII.

VSVS INIECTIONIS IN HAEMORRHAGIA VTERI POST IRAM ENATA, ABORTV PEDISSEQVO.

Coniux fabri, cui cum aurichalceis opificiis res eſt, 37 annos nata et trium liberorum mater, decima nona grauiditatis hebdomade poſt meridiem, poſtquam ira excanduiſſet, in haemorrhagiam vehementem incidit. Haec veſperam verſus adeo increuit, vt abortum pateretur. Remanſit placenta. Ob profluuium ſanguinis nimis exundantis auxilium alibi quaerere obſtetrix cogebatur. Ego ſummo angore illam detentam, magnumque ſanguinis iam elapſi et adhuc exundantis diſpendium animaduertens, mox ad iniectionem acceſſi, quae aqua aceto remixta peracta. Inde in ſummam mei voluptatem mox profluuium conticuit, et poſt aliquoties repetitam iniectionem dolores mites renati, qui ſine recidiuo profluuio ſuperſtitem adhuc placentam propulerunt. Ob nauſeam, cuius ſaepe querelas mouit parturiens, aquam menthae piperitidis cum liquore anodyno minerali Hoffm. illi praebui, cochleatim pro neceſſitate ſumendam. Continuato illo ſupino ſitu et animi tranquillitate, nec per noctem recruduit malum. Et poſtero die quum mane illum adirem, laetabatur haud parum, ſe hacce vice mortis faucibus fuiſſe ereptam. Lochia parce fluxerunt. Nec vlla alia querimoniae cauſa adfuit. Ne quid curae omitterem, per 5 dies poſtea eam quotidie conueni, decimo autem poſt abortum die ei in conclaui deambulanti valedixi omnia pacata inueniens.

Epicrisis.

Rarior est longe, nescio qua de causa, iniectionum ad haemorrhagiam vteri sistendam vsus, quam externa aceti, aquae frigidae, vel spiritus vini, vel diriori casu sacchari saturni vel aluminis soluti, per lintea supra abdomen applicatio, vel, quae quibusdam placet lintei, horum aliquo liquido, siue, suadente TRALLESIO *) solutione vitrioli martis, madidi in ipsam vaginam intrusio. Varia ab aliis pro iniectione praecepta sunt, vt aqua aluminosa Bateana, vel diluta solutio colcotharis vitrioli, quae ipsa commendauit cl. LEAKE **). Mihi suffecit acetum vini aqua dilutum. Quod locum non solum habet, vt praesens casus docet, excussa antea placenta, sed ea adhuc superstite, qua occasione et ad haemorrhagiam supprimendam et ad ipsam placentam eliminandam valuit. Imo efficacius hoc inueni externis epithematibus frigidis, vtpote loco ipsi affecto applicandum, et tutius: nam solet illis tussis excitari, quae nimium sanguinis impetum non potest non augere.

OBSERVATIO XIII.

PARTVS GEMELLORVM LARGA HAEMORRHAGIA STIPATVS***).

M. Februario a. 1774. traditum mihi a cel. SAXTORPH negotium est parturienti cuidam opem ferendi. Haecce, narrante obstetrice,

*) *De Opio, Sect. 2. p. 50.*

**) *On the Childbed-fever, p. 269.*

***) Dignam iudicauit hanc historiam cel. TODE, Med. Professor Hauniensis, cuius beneuolentiae et fidis institutionibus obstrictissimum

trice, iam per 30 horas doloribus correpta, bis ob nimiam eorum imbecillitatem venam ſibi ſecari, triplicique clyſmate aluum ſibi elui ob eius obſtructionem, paſſa fuerat. Ceterum macilenta et cholerica, ſex liberos procreauerat et ſemel abortierat.

Me accedente in lecto iacuit querens de cephalalgia dira ſitique; frons ſudoribus maduit, abdomen valde expanſum exſtitit antrorſum propendens et ſub minimo attactu doloroſum, pulſus celer etſi mollis, doloresque pro partu omnino euanuerunt. Exploratione qua par eſt accuratione facta, vaginam vteri ſiccam reperi; os vteri, cuius anteriorem modo ſemicirculum tangere potui, ſurſum verſus os ſacrum directum fuit, tenue et expanſum; aquae iam effluxerant, et foetus ipſe dorſum praeuium geſſit, iunctis haemorrhagiae veſtigiis.

Itaque parturienti ſitum commodum pro partu procuraui, ob nimiam vero abdominis expanſionem et haemorrhagiam, faſciam laxe circa abdomen inieci. Hiſce factis ad ipſam encheireſin tranſii et verſione artis legi conuenienter inſtituta partum abſolui. Prodiit puella. Sed abdomen expanſum durumque permanſit, ita vt latentis alius infantis ſuſpicio naſceretur, et ſanguinis profluuium copioſius quam antea euaſit. Deligaui igitur funiculum vmbilicalem prioris infantis verſus ſecundinas, manum iterum in cauum vterinum immiſi, et detexi alium intra velamina ſua incluſum infantem, liquori copioſo amnii innatantem, abdomine praeuio.

ſimum me publice profiteri conuenit, quam inſereret diarii ſui, *medicinifch-chirurgifche Bibliothek*, *Tomi 3 Parti 3*, inde a *p. 211*.

uio. Quaerens tum pedes, eosdem dextro latere inueni, veſicam diſrupi infantemque haud aegre extraxi. Vix vero mihi copia data funiculum vmbilicalem deligandi, quum tantum incrementum haemorrhagia cepiſſet, vt ſanguis inſcia puerpera per amplum conclauis ſpatium diffunderetur. Pars placentae, quae cum altera velamentis nexa erat, iam extra vaginae ſinum externum deprehenſa. Contacto abdomine nulla veſtigia contractionis vteri mihi apparuerunt: vnde ſine mora palma manuum vtraque regioni pubis applicata vterum verſus vertebras lumbares compreſſi, eo euentu, vt mox minueretur. Quare obſtetricem leni attractione funiculorum ſecundinas eximere ſiui. Tum nonniſi vnica manu preſſionem exercui. Alteram aceto frigido prius immerſam in vterum immiſi, quo ipſo debilem modo contractionem animaduerti; quae vero ſtimulo excitato ſenſim creuit, donec tota manus quaſi includeretur, meque cogeret ſubito eandem retrahere. Sed extrinſecus compreſſionem continuaui, acetoque frequenter faſciam ſupra dictam humectandam curaui.

Iam vero, etſi nihil ſanguinis amplius proflueret: deliquia tamen animi vehementia et frequentia, et tandem conuulſiones dirae, praeſentaneum vitae periculum denuntiare videbantur. Initio artus frigidum ſenſum prae ſe tulerunt, oculis, labiis totique faciei color, qualis in mortuo, contigit. Intermiſit ictus arteriae quilibet tertius, ſuſpiria ſimul inciderunt, motusque omnis orba apparuit. Mox vero conuulſionibus pedum tam diris corripiebatur, vt vix quatuor homines illi continendae pares eſſent. Vnde opus fuit eam a lecto obſtetricio in alium transferre, tam ideo, vt aptius contineri, quam vt compreſſio tanto commodius fieri poſ-

 ſet;

fet; ne commotione violenta noua fanguinis profufio nafceretur. Inter haec tamen non deleta fuit omnino deglutiendi vis, vnde frequenter illi cochlear potulenti tenuis et vifcofi, vti et decoctum corticis peruuiani aqua aromatica mixtum propinaui; et aceto tam iuncturas manuum quam tempora perfricui. Vires inde collegit egregie, conuulfiones et animi deliquia confopita, pulfus euafit aequabilior, etfi exiguus et debilis, facies viuidior, rediit vox, tandemque in fomnum tranquillum incidit. Exactis circiter tribus horis conueni eam iterum, eamque placide dormientem offendi. Continuato tandem vfu corticis decocti, iuncto rigore diaetae commodae, fenfim omnia mala conticuerunt, et tertia hebdomade eam vna cum liberis ambobus eius integre valentem reliqui. Parcus tamen lactis ad mammas commeatus illi contigerat.

Epicrifis.

1. Paralyfis vteri in cafu enarrato absque omni dubio fubfuit, enata a nimia diuque durante eiusdem expanfione, quam gemelli cum adnatis partibus creauerant; vnde fibrae mufculares vim fefe contrahendi fere omnino amiferant. Quanto in periculo parturientes hocce malo verfentur, teftibus grauibus confirmatur *).

2.

*) Veriffime igitur dixit cl. LEVRET (*l'art des accouchemens p. 161.*) qui inftar omnium effe poteft: *La Perte de fang, qui procéde de l'inertie de la Matrice, offre le danger le plus preffant.* Conf. et EIVSD. *Obfervations fur les Accouchemens laborieux, Ed. 3. p. 261 fq.* vbi cafus a cel. DE LA MOTTE et MAVRICEAV fimiles citantur.

2. Liquet, quantum faciat externa vteri compreſſio *), ſtimulusque manus aceto madidae ad haemorrhagiam ſiſtendam et vigorem fibris impertiendum.

3. Vide, quando ex gemellis vel alia quadam de cauſa vterus diuturnam et inſignem expanſionem paſſus eſt, quam lente in verſione ſecundi infantis et extractione ſecundinarum procedendum ſit, niſi periculum praeſens vrgeat.

4. Nouo exemplo euincitur, lac mammarum, deperdito nimium vel ſub vel poſt partum ſanguine, valde imminui. Etenim haec alias femina mammas lacte probe turgidas ſub grauiditate et poſt partum geſſerat.

OBSERVATIO XIV.

HAEMORRHAGIA VTERI POST ABORTVS PLVRES ANTEA ORTA, SED, RELICTA PLACENTA, VLTIMO AVERSA.

M. Maii die 18. anni 1775 p. m. ad vxorem ſubpraefecti cuiusdam militum miſſus fui. Haec, 34 annos nata, in coniugio ſuo decenni hactenus nunquam viuum vel potius maturum infantem enixa fuerat, ſed quinquies abortum mox quinto vel ſexto grauiditatis

*) Cuius eximiam virtutem viuis coloribus deſcribit cel. SAXTORPH in *Collect. Haun. med. Vol. 1. p. 327.*

tatis menſe perpeſſa. Malum auxit haemorrhagia vteri effraena, quae qualibet vice, quum obſtetrix placentam extraheret, erupit.

Me adueniente nouus abortus isque ſextus in procinctu fuit, hebdomade viceſima ſexta grauiditatis incidens. Iam duodecim horas ante aduentum meum dolores ad partum in haemorrhagiae mitis connubio eandem infeſtauerant. Cauſam vero praecipuam, cur me nunc arceſſiſſet, indicauit eam eſſe, quod ſibi incredibilem in modum ab haemorrhagia inſequenti enormi timeret, quae tantam virium proſtrationem gignere ſolita eſſet, vt per integras hebdomades lecto affigeretur, et poſtea per plures menſes inter varias aegritudines ne concoctu quidem facillimam eſcam digerere ventriculus poſſet. Quum tactu rem indagarem, prolapſum vaginae vteri animaduerti, orificium vteri autem craſſum, molle et apertum, et per hoc aquas formatas et foetum cognoui. Verbis pacare animum ſtudui, ſimulque quietem corporis ſollicitam, et frequentem vſum potus refrigerantis commendaui. Continuarunt dolores, et quum aliquot horas poſt ad eam redirem, ſub exploratione veſicam liquore amnios refertam extra orificium vteri in vaginam protruſam inueni; vnde partum ipſum patienter exſpectare decreui. Poſt dimidiam horam velamenta foetus diſrupta; et paullo poſt femina peperit. Hiſce factis obſtetrici ſuaſi, vt foetum quidem a placenta ſepararet, placentam autem ipſam ſua ſede relinqueret. Quo conſilio gauiſa puerpera inſigniter, quippe quum non ſolum dolores remitterent, ſed emerſiſſe ſeſe periculo haemorrhagiae conſuetae et a ſe tantopere reformidatae experiretur. Poſt quatuor horas nouos ſenſit dolores, ſed breuis morae, et mox, prodeuntibus ſecundinis, quae absque vlla moleſtia euolutae, euaneſcentes. D. 19. ſatis belle ſeſe

habuit,

habuit, noctu vſa fuit ſomno quieto, excretiones omnes probe ſucceſſerunt, quod et de lochiis rubris valet. Quin cibi rediens cupiditas variis quaeſtionibus de ſelectu anſam dedit. Valedixi illi poſt aliquot dies, iam extra lectum hilari, et poſt paucas hebdomades omnino ſanae.

Epicriſis.

Iterum planum fit,

1. in abortibus, niſi quid vrgeat, naturae viribus totum partus negotium tuto relinqui poſſe.

2. in hiſce vel vnice placentae ſolutione omiſſa vitam matris vel integritatem ſeruari poſſe.

OBSERVATIO XV.

HAEMORRHAGIA VTERI VEHEMENS. FOETVS FORCIPE EXTRACTVS. *)

Die 8. Auguſti a. 1776. miſit me cel. SAXTORPHIVS ad parturientem, quae ob haemorrhagiam eius opem implorauerat. Fuit haec mulier 26 annorum, duorum liberorum mater, robuſtaeque compagis. Menſe grauiditatis ſeptimo poſt lapſum ex ſcala profluuio ſanguinis vterino correpta fuit, venae ſectione autem eodem adhuc die ſopito. Elapſis hebdomadibus quatuor poſt, ira iterum recru-

*) Inter obſeruationes in cel. TODE *med. chirurg. Bibl. T. 2. P. 2. p. 199.* collectas occurrit.

cruduit, ſed et hac vice ſponte conticuit. Aſt appropinquantibus doloribus, quod 12 horas ante meum aduentum contigit, tertia vice haemorrhagia incidit. Quum aduenirem, facies et labia pallida oculique fracti apparuerunt. Iam praeter dolores ad partum ſitis et debilitatis ſenſus moleſtias illi crearunt; pulſu paruo et celeri. Explorando partes probe conſtitutas, orificium vteri tenue molle orbiculare et ad Imperialis amplitudinem hians inueni. Caput foetus in ſuperiori peluis apertura ſitum, et quidem in diametro obliquo, fontanella anteriori dextrorſum verſa. Dolores licet longis interuallis grauarent, ingruentes tamen iuſtam vim exercuerunt. Nec haemorrhagia enormis, ſed ſub quolibet dolore remittens.

Hinc, quum artis adiumento neque neceſſitas nec locus ſuppeteret, commmendaui modo potum acidulum, et refrigerandi magis ſcopo nitrum purum, aqua ceraſorum ſolutum et ſyrupo diacodii edulcatum. Straguli ex plumis denſi loco aulaeo linteo duplicato operiendam illam ſuaſi, et quietem omni modo obſeruandam iniunxi. Supra regionem pubis lintea aceto madida imponi iuſſi. Aliquot horas poſt ad aegram vocatus, eam in ſedile obſtetricium me inuito collocatam vidi, deliquio animi forti ſopitam, inſtar mortuae pallentem, clauſis oculis, artubus frigidis, pulſu paruo tremulo rel. Inſperſa vultui aqua frigida, et aceto forti temporibus et carpis intrito, iterum ad ſe rediit. Comperi tum dolores per horae ſpatium plane ceſſaſſe, ſed mox ante aduentum meum dolorem vehementem incidiſſe, quem larga haemorrhagia excepiſſet, inde et deliquium animi profectum. Noua indagine orificium vteri plane apertum inueni, caput profunde in peluis cauo ſitum, et haemorrhagiam abundantiorem quam antea. Quamobrem, et quoniam dolores tam diu ceſſarunt,

runt, virium quoque iactura magis magisque increuit, et tam matri quam infanti periculum imminuit insigne: partum ope forcipis Smellianae protraxi. Infans, etsi debilis, vita tamen fruebatur.

Educto eo, noua sanguinis profusio exorta. Manum ideo aceto intinctam illico in vterum defixi, placentae soluendae causa. Haec fundo vteri dextrorsum inhaesit, plurimam partem iam soluta. Postquam et reliquam soluissem et extraxissem, contraxit sese vterus vndique, substititque omnino profluuium. Post horae spatium puerpera in lectum translata fuit, de diaetae rigore admonita. Sic nulla amplius re vrgente discessi.

Verum eadem vespera, vt virium dispendium resarciret, oblatum sibi panem secalinum (½ Sechslingsbrodt) butyro oblitum copiose ingessit, aliquotque cyathos infusi Theae cum lacte potauit. Inde paullo post susurru aurium, cum loquelae iactura, quae per quadrihorium durauit, affecta. Tum cephalalgia dira praecipue super oculis, sitis, iactitatio corporis, anxietas, nausea, pressio in scrobiculo cordis cet. accesserunt. Et hisce quidem malis postridie mane colluctantem conueni. Pulsus insuper tum febrilis fuit, lingua impura, cutis arida, artus frigidi, oculi fracti, loquela et respiratio molesta, aluus obstructa abdomenque tensum. Lochiorum rubrorum tamen fluxus naturalis. Causa huius scenae cognita, praecepi solutionem ex tartari emetici granis duobus et aquae laxatiuae vnciis totidem, cuius omni hora cochleare vnum sumeret, donec molestiae cessarent. Ex tribus dosibus quater vomuit et septies aluum exonerauit, sicque omnia symptomata consopita, adeo vt et somno aliquantisper indulgeret. Die 10. igitur loco euacuantis medicinae

puluerem camphoratum praeſcripſi, vnde poſtridie adhuc melius ſe habuit. Die 12. poſt praegreſſam febrem lacteam quatuor horarum lactis in mammis ſecretio facta; nec praeter laſſitudinis ſenſum aliud incommodum ſuperſtes fuit. Iam e re fuit, corticis peruuiani decoctum in vſum trahere, et laxare frenum cibi cupiditati hucusque iniectum. Intra hebdomadis ſpatium priſtina ſanitas recuperata.

Epicriſis.

1. Nouo exemplo conſtat, ſanguinis profluuio verſus grauiditatis finem contingente viribusque eodem iam conſumtis vnicum auxilium in acceleratione partus quaerendum eſſe. Vacuo enim vtero hic ipſe ſeſe contrahit, ſimulque arctantur vaſa, et hiſce contractis haemorrhagia ceſſat.

2. Quae poſt puerperium quodlibet in cibo potuque obſeruanda eſt temperantia, in femina haemorrhagia eneruata tanto magis fuit neceſſaria. Hinc alimoniam licet alias innocuam ingereret, ob labefactatas tamen digeſtionis vires et quantitatem nimiam, mortis facile poenam luiſſet, niſi fomitem mali tempeſtiuum euacuans euerriſſet.

The-

Theſes.

I. *Vinum ſubinde refrigerat.*

II. *Narcoticorum in vniuerſum vim ex opio definire velle, erroneum eſt.*

III. *Nerui licet ſenſus organa ſint: non eodem tamen quilibet ſtimuli genere afficitur.*

IV. *Phthiſis pulmonalis contagioſa eſt: ſed diſtinguendum inter ſpecies.*

V. *Qui variolas ſecundas veras poſt inſitionem ortas aſſeuerant, demonſtrent inſitas non fuiſſe ſpurias.*

VI. *Exanthemata gradu modo maturitatis inter ſeſe differre, multa ſunt, quae diſſuadent.*

VII. *Ne ex reſtrictione nimia medicaminum, quae neotericis placet, maius olim exſurgat detrimentum, quam ex luxuriante, quae antea inualuit, eorum vbertate, iure metuitur.*

VIII. *Venena in corpore humano naſci poſſe, demonſtrat deleteria bilis degeneratio.*

IX. *Emetica in febribus intermittentibus optimo euentu mox poſt paroxyſmum exactum exhibentur.*

X. *Moſchi vis eximia, modo iuſta maiorique, quam ſolet, doſi exhibeatur. Hinc Iulepum e Moſcho Lond. fere iners.*

XI. *In vitium haud leuius incurrunt, qui in quolibet acuto morbo frigidum regimen adhibent, quam qui calido in vniuerſum delectantur.*

XII. *Scopo plerumque excidunt, qui calidis ſudores excitare ſtudent.*

XIII. *Methodus Garayana extracta parandi omnium optima.*

XIV. *Tenella aetas variolarum inſitioni ſubeundae non ſatis opportuna eſt.*

RE-

RESPONDENTI DOCTISSIMO

S.

IO. ANDREAS MVRRAY.

Quum a me praesidis officium desideraueris: adnectere epistolam et decet, et opus est. TVA enim lectores scire interest, non alienum opus TE vindicare TIBI, sed, quod edidisti, totum TVVM esse. De casibus descriptis ipsis non potest facile dubitatio incidere, sed posset de ordine singula eorundem momenta persequendi, de narrationum moderatione, ne, vt solent saepe, vel luxuriante vbertate, vel concisa nimis breuitate peccarent, de iudiciis ad finem obseruationis singulae adiunctis. Quae dum omnia ad TE referam, non empirice modo in arte obstetricia TE versatum esse cognoscent, sed cogitationes TVAS apta serie TE scire connectere easdemque commoda dictione proferre, rationem praeterea ausorum TVORVM reddere, et exinde nouas in futurum artis exercitium regulas deducere. Nec displicet mihi, casibus vere raris alios quosdam crebrius obuios TE intexuisse; nam qui raritates sectantur saepe in tritis visuique quotidie expositis peregrini sunt. Nec finis esto castigationis vitiorum, quibus ignarae obstetrices spem parentum per tot menses inter tot aerumnas conceptam vno quasi ictu iugulant; quorsum praecipue sacra ista consuetudo accelerandi in-

tem-

tempeſtiue partum, et temerario conamine ſoluendi vteri placentam, pertinet; quod vtrumque vitium TV ſcite redarguiſti. Pergas, mi GERSONE, in laudabili tramite, quem duce SAXTORPHIO TVO, viro mihi quoque aeſtumatiſſimo, ingreſſus es; nec LEVRETO FRIEDIOque in ſeruanda matrum prolisque vita ſis infelicior, minusque ſexui amabili charus. Sic augebis nomina ex gente Hebraea ſcientia et meritis celebria. Vale. Gottingae d. 17. Septembris a. 1776.

